

Program Wspierania Rodziny
w Gminie Nowa Sól – Miasto
na lata 2020 – 2022

I. Wstęp

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa obowiązki jednostek samorządu terytorialnego oraz organów administracji rządowej w zakresie wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Rodzina jest najważniejszą choć najmniejszą grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. Jako naturalne środowisko życia dziecka, ma największy wpływ na jego rozwój w każdej sferze – emocjonalnej, intelektualnej i poznawczej. To rodzina najsilniej oddziałuje na kształtowanie osobowości dziecka, tworzenie jego systemu wartości i wiary we własne możliwości, dlatego tak ważne by funkcjonowała ona prawidłowo i wypełniała swoje funkcje jak najlepiej. Rodzina przekazuje wartości, zasady i normy i ma przez to ogromny wpływ nie tylko na jednostkę, ale również na kondycję całego społeczeństwa. To w rodzinie dziecko uczy się zasad postępowania, jest przygotowywane do pełnienia określonych ról w życiu dorosłym.

Jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje - niewydolność w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, choroba alkoholowa, przemoc - instytucje, które są powołane do wspierania rodziny winny podjąć na jej rzecz określone działania. Nie chodzi tu o zastępowanie czy wyręczanie rodziny w wypełnianiu jej roli, lecz umiejętne i racjonalne wsparcie i pomoc, aby przywrócić rodzinie możliwość prawidłowego funkcjonowania.

Z obecnego stanu prawnego wynika, że wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Wyzwania stojące przed Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Nowej Soli zawierające się w niniejszym opracowaniu, będą możliwe do realizacji przy współpracy wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i ich rodzinami.

W efekcie powinno to doprowadzić do udzielania skutecznej pomocy rodzinom przeżywającym trudności w opiece i wychowaniu dzieci.

Podział kompetencji, działań i zadań pomiędzy poszczególne samorządy przedstawia poniższa tabela:

Tabela 1. Podział zadań

SAMORZĄD GMINNY	SAMORZĄD POWIATOWY	SAMORZĄD WOJEWÓDZKI
Wspieranie rodziny - profilaktyka	<ul style="list-style-type: none"> • Piecza zastępcza w formie rodzinnej i instytucjonalnej • Usamodzielnianie pełnoletnich wychowanków, • Adopcja 	
<ul style="list-style-type: none"> • Asystent rodziny, • Placówki wsparcia dziennego, • Rodziny wspierające, • Inne instytucje działające na rzecz dziecka i rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • Rodziny zastępcze rodzinne domy dziecka, • Placówki opiekuńczo-wychowawcze, • Usamodzielnienie, • Organizator/koordynator rodzinnej pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodek adopcyjny, • Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, • Interwencyjny ośrodek preadopcyjny

Dla zachowania ciągłości i systematyczności w realizowaniu zadań wynikających z przepisów w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, ustawodawca zobowiązał, m.in., gminy do opracowania i realizacji trzyletnich gminnych programów wspierania rodziny.

Program określa działania mające na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pomoc w przywracaniu zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza bowiem rozwiązania problemu rodziny.

Obowiązujący dotąd Gminny Program Wspierania Rodziny w mieście Nowa Sól został opracowany w 2016 roku, wytyczając kierunki działań do końca 2019 roku. W Programie Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Sól - Miasto na lata 2020 – 2022, zaplanowano kontynuację podjętych przedsięwzięć do roku 2022 oraz zaktualizowano jego cele tak, aby odpowiadały problemom bieżącym.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Sól - Miasto na lata 2020 – 2022 pozostaje w spójności z:

- Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowa Sól na lata 2014 - 2020,
- Powiatowym Programem Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2019 - 2021,
- Wojewódzkim Programem Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2017 – 2019,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- standardami w zakresie pomocy rodzinie i dziecku obowiązującymi w Unii Europejskiej

Program Wspierania Rodziny na lata 2020 – 2022 w Gminie Nowa Sól - Miasto został opracowany na podstawie:

- Raportu o stanie Gminy Nowa Sól – Miasto, przyjętym w 2019 roku,
- Diagnozy stanu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie oraz zasobów umożliwiających prowadzenie działalności profilaktycznej na terenie miasta Nowa Sól,
- analizy danych z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w 2017 i 2018 roku;
- wniosków wynikających z realizacji Programu Wspierania Rodziny w mieście Nowa Sól w latach 2017 – 2019;
- informacji o realizowanych zadaniach, przekazanych przez przedstawicieli instytucji funkcjonujących na terenie miasta (Urząd Miejski, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli, Powiatowy Urząd Pracy w Nowej Soli,).

II. Ogólna charakterystyka gminy

1. Lokalizacja

Gmina Nowa Sól - Miasto położona jest w południowo-wschodniej części województwa lubuskiego. Miasto zajmuje powierzchnię 22 km², co stanowi prawie 3% powierzchni powiatu nowosolskiego. Nowa Sól jest trzecim co do wielkości miastem w województwie lubuskim, położenie miasta w regionie jest korzystne. Wpływa na to ma bliskość granicy z Niemcami oraz przebiegające przez Nowa Sól szlaki transportowe (drogowe, kolejowe oraz wodne).

2. Mieszkańcy gminy

W okresie od początku do końca 2018 r. liczba mieszkanek i mieszkańców zmniejszyła się o **380** osób w stosunku do roku 2017, przez co na dzień 31 grudnia 2018 r. wynosiła **37 059** osób, w tym **19 592** kobiet i **17 467** mężczyzn.

W odniesieniu do poszczególnych kategorii wiekowych kształtowała się następująco:

- liczba mieszkanek w wieku przedprodukcyjnym (do 18 lat) wynosiła **3 067** kobiet, a liczba mieszkańców – **3 268** mężczyzn,
- liczba osób w wieku produkcyjnym wynosiła **10 034** kobiet (18-59 lat), i **11 246** mężczyzn (18-64)
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym wynosiła **6 491** kobiet (60 lat i więcej) i **2 953** mężczyzn (65 i więcej)

W 2018 r. liczba dzieci urodzonych i zameldowanych na terenie Gminy Nowa Sól-Miasto wyniosła **309** dzieci , w tym **145** dziewczynek i **164** chłopców.

Liczba osób zmarłych w 2018r. z terenu gminy to **460**, w tym **238** mężczyzn i **222** kobiety.

W 2019 roku liczba mieszkańców na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiła **36 602** osoby, w tym **19 389** kobiet i **17 213** mężczyzn.

W odniesieniu do poszczególnych kategorii wiekowych kształtowała się następująco:

- liczba mieszkanek w wieku przedprodukcyjnym (do 18 lat) wynosiła **3 055** kobiet, a liczba mieszkańców – **3 260** mężczyzn,
- liczba osób w wieku produkcyjnym wynosiła **9 757** kobiet (18-59 lat), i **10 906** mężczyzn (18-64)
- liczba osób w wieku poprodukcyjnym wynosiła **6 577** kobiet (60 lat i więcej) i **3 047** mężczyzn (65 i więcej)

W 2019 r. liczba dzieci urodzonych i zameldowanych na terenie Gminy Nowa Sól-Miasto wyniosła **294** dzieci , w tym **146** dziewczynek i **148** chłopców.

Liczba osób zmarłych w 2019r. z terenu gminy to **442**, w tym **225** mężczyzn i **217** kobiety.

3. Dane statystyczne

W 2017 roku z pomocy MOPS skorzystało **1 102** rodzin, w których zamieszkują **1 966** osoby, co stanowi **5,24%** ogółu mieszkańców Gminy Nowa Sól – Miasto (wg stanu na dzień 31.12.2017 r. w Nowej Soli zameldowanych było 37 449 mieszkańców).

Rodzinom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji życiowej udzielano pomocy w formie:

- zasiłków stałych – **405** rodzin,
- zasiłków celowych – **815** rodzin,
- zasiłków okresowych – **354** rodzin,
- pomoc w postaci posiłków realizowana w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”:
  - **428** rodzin, w rodzinach tych było **264** dzieci w wieku szkolnym i **69** w wieku przedszkolnym,
  - **328** osób dorosłych
- pomoc w postaci świadczenia pieniężnego na zakup żywności realizowana w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” skierowana była do **422** rodzin i **895** osób w tych rodzinach.

W 2018 roku z pomocy MOPS skorzystało **1 026** rodzin, w których zamieszkują **1 694** osoby, co stanowi **4,57%** ogółu mieszkańców Gminy Nowa Sól – Miasto (dane Urzędu Miasta: wg stanu na dzień 31.12.2018 r. w Nowej Soli zameldowanych było 37 059 mieszkańców).

Rodzinom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji życiowej udzielano pomocy w formie:

- zasiłków stałych – **365** rodzin,
- zasiłków celowych – **701** rodzin,
- zasiłków okresowych – **431** rodzin,
- posiłków w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”:
  - **342** rodzin, w rodzinach tych było **181** dzieci w wieku szkolnym i **81** w wieku przedszkolnym,
  - **271** osób dorosłych
- świadczenia pieniężnego na zakup żywności realizowana w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” skierowana była do **344** rodzin i **689** osób w tych rodzinach.

Natomiast w 2019 roku z pomocy MOPS skorzystało **906** rodzin, w których zamieszkują **1 428** osoby, co stanowi **3,90%** ogółu mieszkańców Gminy Nowa Sól – Miasto (dane Urzędu Miasta: wg stanu na dzień 31.12.2019 r. w Nowej Soli zameldowanych było 36 602 mieszkańców).

Rodzinom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji życiowej udzielano pomocy w formie:

- zasiłków stałych – **327** rodzin,
- zasiłków celowych – **581** rodzin,
- zasiłków okresowych – **286** rodzin,
- posiłków w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”:
  - **269** rodzin, w rodzinach tych było **143** dzieci w wieku szkolnym i **71** w wieku przedszkolnym,
  - **199** osób dorosłych
- świadczenia pieniężnego na zakup żywności realizowana w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” **324** rodziny i **612** osób w tych rodzinach.

III. Diagnoza środowiska

1. Charakterystyka rodzin objętych wsparciem MOPS w Nowej Soli w latach 2017-2019

Tabela 2. Rodziny objęte pomocą społeczną

Lp.	Powód trudnej sytuacji życiowej	2017		2018		2019	
		Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
1.	Rodziny ogółem (wskazanie nie stanowi sumy poniższych)	1102	1966	1026	1694	906	1 208
2.	Ubóstwo	809	1477	656	1102	520	823
4.	Bezdomność	63	66	58	64	45	48
5.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	57	249	58	246	37	160
6.	w tym: wielodzietność	26	152	20	118	21	117
7.	Bezrobocie	426	893	305	616	181	366
8.	Niepełnosprawność	586	881	535	744	477	649
9.	Długotrwała lub ciężka choroba	788	1192	720	992	647	869
10.	Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	141	459	95	307	84	309
11.	w tym: rodziny niepełne	113	324	67	191	48	135

12.	rodziny wielodzietne	34	177	17	90	14	79
13.	Przemoc w rodzinie	8	17	5	10	3	7
14.	Alkoholizm	79	114	70	92	57	76
15.	Narkomania	17	22	13	13	11	11
16.	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	21	25	14	15
17.	Zdarzenia losowe	3	3	1	2	0	0
18.	Kłęska żywiołowa (huragany, podtopienia)	11	19	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli

Dysfunkcje w rodzinie uwarunkowane są różnymi czynnikami. Powody przyznania pomocy społecznej przez MOPS w Nowej Soli są wielorakie. Głównie jest to długotrwała choroba, bezrobocie i niepełnosprawność, co wpływa na stopień ubóstwa rodzin. Problemy związane ze sprawowaniem opieki nad dziećmi stanowią piątą co do wielkości przyczynę ubiegania się o pomoc. Bezradność w sprawowaniu opieki nad dziećmi ma różne źródła. Wśród nich jest bezrobocie jednego z rodziców lub obojga, a co za tym idzie, niskie dochody, które nie pozwalają na zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, trudne warunki mieszkaniowe. Innym powodem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest brak umiejętności wychowawczych, często wyniesione z domu nieprawidłowe wzorce, niewłaściwe relacje w rodzinie.

Niebezpieczeństwem jest sprawowanie opieki przez rodziców nadużywających alkoholu i środków psychoaktywnych. Z danych MOPS w Nowej soli wynika, że rodziny z problemem alkoholowym stanowią stałą grupę beneficjentów pomocy z Ośrodka. Wiele osób korzystających z pomocy nadużywa alkoholu lub też jest uzależnionych od alkoholu, jednak Ośrodek nie dysponuje dokumentami potwierdzającymi chorobę alkoholową i w tym zakresie ściśle współpracuje z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowej Soli.

2. Piecza zastępcza w latach 2017 – 2019

Jednym z kluczowych zadań gminy jest współfinansowanie kosztów pobytu dziecka w pieczy. Zasady współfinansowania wydatków związanych z pobytem dzieci w pieczy zastępczej określone są w art. 191 ust. 9 i 10, które stanowią, że:

- 1) w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej gmina ponosi 10% kosztów pobytu,

- 2) w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej gmina ponosi 30% kosztów pobytu,
- 3) w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej gmina ponosi 50% kosztów pobytu.

Pozostałe koszty proporcjonalnie współfinansuje PCPR prowadzący pieczę zastępczą.

Do kosztów utrzymania dziecka w pieczy zastępczej wlicza się:

- a) wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej,
- b) średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej,
- c) wydatki na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie,
- d) dodatek do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka,
- e) dofinansowanie do wypoczynku dziecka,
- f) świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka,
- g) świadczenie przyznane w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innego zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki,
- h) środki finansowe na utrzymanie (w tym remonty) lokalu mieszkalnego lub zmianą lokalu mieszkalnego, w którym zamieszkuje rodzina zastępcza,
- i) wynagrodzenie wraz z pochodnymi dla zawodowych rodzin zastępczych.

Do najczęstszych powodów umieszczeń dzieci w pieczy zastępczej należy nadużywanie alkoholu przez rodziców oraz wykazywana bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Tabela 3. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy w latach 2017 – 2019

Liczba dzieci przyjętych do pieczy zastępczej			
w tym:	2017 rok	2018 rok	2019 rok
do placówek opiekuńczo wychowawczych	2	3	5
do rodzin zastępczych	13	9	14

Tabela 4. Koszt współfinansowania pobytu dzieci w pieczy w latach 2017 – 2019

	Łączny koszt pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawcze	Łączny koszt pobytu dzieci w rodzinach zastępczych	RAZEM
2017 rok	640 223	352 868	993 091
2018 rok	662 174	364 981	1 027 155
2019 rok	741 609	476 771	1 218 380

3. Problem alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie

Najważniejsze problemy wynikające z nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych:

- szkody zdrowotne i rozwojowe,
- szkody psychorozwojowe wśród osób żyjących w rodzinach alkoholowych i dotkniętych przemocą w rodzinie,
- zaburzenia życia rodzinnego,
- naruszanie prawa i porządku publicznego przez osoby będące pod wpływem alkoholu,
- szkody ekonomiczne związane z nadużywaniem alkoholu,
- szkody rozwojowe wynikające z picia alkoholu w okresie ciąży,
- problemy alkoholowe w miejscu pracy i w najbliższym środowisku.

4. Realizacja gminnych programów profilaktycznych

Zgodnie z art. 4' ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 ze zm.) gmina ma obowiązek realizować zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W związku z czym corocznie przyjmowany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Miasta Nowej Soli. Program zawiera zadania wynikające również ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Nowa Sól na lata 2014-2020 oraz Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020.

Celem programu było:

- 1) Zminimalizowanie rozmiarów szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych szkodliwym pićiem i nadużywaniem alkoholu,
- 2) Ograniczanie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych przez osoby upijające się i stosujące przemoc w rodzinie,
- 3) Zapobieganie spożywania alkoholu przez społeczeństwo a w szczególności przez dzieci i młodzież szkolną,
- 4) Zmniejszanie skutków społecznych spowodowanych przez osoby pod wpływem alkoholu poprzez wdrażanie procedury kierowania na leczenie odwykowe osób nadużywających alkoholu i uzależnionych,
- 5) Wspieranie integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz rozwijanie, działań wspierających powrót tych osób do samodzielnego życia społecznego.

Zadaniami Gminnego Programu były m.in.:

- a) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, w tym:
- b) Prowadzenie Punktu Konsultacyjno - Informacyjny dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin. W punkcie dyżury pełnią pielęgniarka - specjalistka w zakresie uzależnień, terapeuta uzależnień oraz psycholog.
- c) W Poradni „Spec – Med.” prowadzenie terapii grupowej i indywidualnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
- d) Realizacja programu post rehabilitacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin w Stowarzyszeniu Abstynentów klub „Odrodzenie”.
- e) Udzielanie dotacji finansowej na prowadzenie zajęć terapeutycznych w ramach programu „Coffee House” dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu oraz bezdomnych realizowanych przez Stowarzyszenie „Teen Challenge” – Chrześcijańską Misję Społeczną
- f) Realizacja przez Fundację „Na Nowo” w Nowej Soli pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dla osób z syndromem Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA) i zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci z rodzin alkoholowych.
- g) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, w tym:

- Prowadzenie grupy wsparcia dla osób współzależnionych w Punkcie Konsultacyjno - Informacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.
- Finansowanie realizacji bezpłatnych porad prawnych dotyczących prawa rodzinnego w Stowarzyszeniu Klub abstynentów „Odrodzenie”.
- Realizacja zajęć psychoedukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych, w tym:
  - Prowadzenie placówek wsparcia dziennego (świetlic) opiekuńczo – wychowawczych oraz specjalistyczne w 6 Szkołach Podstawowych na terenie Miasta Nowej Soli oraz dofinansowywanie działalności 5 placówek wsparcia dziennego w formie środowiskowych.
  - Finansowanie i organizacja szkoleń dla grup zawodowych zajmujących się profilaktyką m.in. nauczycieli, pedagogów, kuratorów, policjantów, pracowników socjalnych, psychologów itp.
  - Finansowanie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin alkoholowych i niewydolnych wychowawczo.
  - Zakupienie i rozkolportowanie materiałów profilaktyczno - edukacyjne dotyczących profilaktyki uzależnień.
  - Prowadzenie konsultacji psychologicznych dla dzieci i młodzieży i ich rodziców w szkołach podstawowych.
  - Sfinansowanie szeregu imprez, turniejów, konkursów i programów profilaktycznych, którymi objęto dzieci przedszkolne, młodzież szkolną, ale także nauczycieli, wychowawców i rodziców.
  - Uczestniczenie w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych „Przeciw pijanym kierowcom”, „Alkohol i papierosy”, „Cała polska czyta dzieciom” oraz zakupienie materiałów do ogólnopolskiej kampanii profilaktycznej „Zachowaj Trzeźwy Umysł 2019”.
  - Zorganizowanie wypoczynku letni i zimowy w okresie ferii zimowych i letnich na terenie miasta dla dzieci i młodzieży.
  - Przeprowadzenie zajęć / warsztatów dla młodzieży prowadzonych przez terapeutę uzależnień w szkołach podstawowych oraz ponadgimnazjalnych w zakresie profilaktyki uzależnień i zachowań ryzykownych związanych z nadużywaniem alkoholu.

- Dopuszczenie Szkolnych Centrów Profilaktyki i Edukacji w szkołach podstawowych.
- Sfinansowanie prowadzenia zajęć pozalekcyjnych w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży z grup podwyższonego ryzyka,
- Przeprowadzenie prezentacji szkolnych teatryków profilaktycznych ze szkół podstawowych i gimnazjalnych w Nowosolskim Domu Kultury,
- Finansowanie realizacji programów rekomendowanych (PARPA/ KBdsPN) profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.
- Organizowanie Konferencji „Alkohol a problemy społeczne w odniesieniu do miasta Nowa Sól”.
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, w tym:
  - Udzielenie dotacji finansowej dla stowarzyszeń, organizacji i placówek leczenia odwykowego na terenie miasta na działalność profilaktyczną i rehabilitacyjną wśród mieszkańców miasta.
  - Udzielenie dotacji finansowej na wsparcie placówek wsparcia dziennego w formie opiekuńczo - wychowawczej.
  - Dofinansowanie doskonalenia zawodowego pracowników leczenia odwykowego, członków Komisji RPA i osób zajmujących się pomocą rodzinom z problemem uzależnień.
  - Zorganizowanie wraz z nowosolskimi stowarzyszeniami trzeźwościami: klubem „Ogniwo” i „Odrodzenie” oraz MOSiR i LOK, „Nowosolskiego Dnia Trzeźwości” w Parku Krasnała w Nowej Soli.
  - Finansowanie działań organizowanych i realizowanych przez stowarzyszenia, instytucje i organizacje na rzecz osób z problemem alkoholowym i ich rodzin.
- Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego m.in.:
  - Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 r.ż. oraz wyeliminowanie niezgodnej z prawem reklamy i promocji napojów alkoholowych.
  - W przypadku naruszenia zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim oraz zakazu reklamy i promocji napojów alkoholowych przez podmioty gospodarcze na terenie Miasta Nowej Soli, Prezydent Miasta podejmuje działania interwencyjne zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

- Prezydent Miasta w drodze zarządzenia upoważnia pracownika Urzędu Miejskiego lub inną osobę uprawnioną zgodnie z kodeksem postępowania karnego do występowania w charakterze pełnomocnika do podejmowania stosownych czynności w postępowaniu karnym, w tym do reprezentowania Gminy Nowa Sól - Miasto przed sądem.
- Upoważniona przez Prezydenta Miasta osoba wystąpi z wnioskiem do Powiatowej Komendy Policji o wszczęcie dochodzenia w przypadku naruszenia przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
  - Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej, w tym:
    - Dofinansowanie programów reintegracji społecznej, realizowanych w Klubach Trzeźwościowych i innych placówkach na terenie miasta, dla osób uzależnionych lub nadużywających alkoholu po zakończonym programie psychoterapii, w zakładach opieki zdrowotnej lub poradniach uzależnień na terenie miasta.
    - Wspieranie działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu po zakończonym programie psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego.
    - Wspieranie zatrudnienia socjalnego oraz tworzenia warunków do utrzymywania abstynencji i udzielania pomocy psychologicznej dla osób uzależnionych od alkoholu po zakończonej terapii w zakładzie leczenia odwykowego.

5. Przemoc w rodzinie

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zobowiązuje gminy do tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W Nowej Soli funkcjonują oba dokumenty uchwalone na lata 2017 - 2020 przez Radę Miejską w 2016 r. W ramach gminnego systemu gmina podjęła działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym m.in. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W związku z czym na terenie miasta funkcjonuje Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Na terenie miasta działa również Zespół Interdyscyplinarny Do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz realizuje procedurę pod nazwą "Niebieska Karta". Zespół Interdyscyplinarny tworzy grupa specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoje kompetencje, wiedzę, umiejętności, kwalifikacje zawodowe oraz możliwości wynikające z działalności instytucji,

którą reprezentują, podejmująca współpracę oraz skoordynowane działania, mające na celu niesienie pomocy na rzecz osób zagrożonych przemocą oraz doświadczających przemocy w rodzinie, jak również przeciwdziałająca zjawisku przemocy. Obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Soli – Dział Pomocy Środowiskowej.

W 2017 roku do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Nowej Soli wpłynęło:

195 Niebieskich Kart **A**, w tym:

- **182** sporządzonych przez Komendę Powiatową Policji,
- **9** sporządzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- **2** przez Oświatę,
- **2** przez GKRPA.

Efektom prac grup roboczych było sporządzenie **113** Niebieskich Kart **C** i **44** Niebieskich Kart **D**. Poradnictwem psychologicznym, prawnym, socjalnym, zawodowym, i rodzinnym objęto **211** osób. Pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych objętych było **232** rodzin. W przypadku wystąpienia podejrzenia zaniedbań opiekuńczo - wychowawczych w rodzinach do Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego skierowano **18** wniosków.

W 2018 roku do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Nowej Soli wpłynęło:

171 Niebieskich Kart **A**, w tym:

- **156** sporządzonych przez Komendę Powiatową Policji,
- **12** sporządzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- **2** przez Oświatę,
- **1** przez KRPA.

Efektom prac grup roboczych było sporządzenie **113** Niebieskich Kart **C** i **44** Niebieskich Kart **D**. Poradnictwem psychologicznym, prawnym, socjalnym, zawodowym, i rodzinnym objęto **211** osób. Pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych objętych było **169** rodzin. W przypadku wystąpienia podejrzenia zaniedbań opiekuńczo - wychowawczych w rodzinach do Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego skierowano **17** wniosków.

W 2019 roku do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Nowej Soli wpłynęło:

166 Niebieskich Kart **A**, w tym:

- **140** sporządzonych przez Komendę Powiatową Policji,
- **18** sporządzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,

- 2 przez Oświatę,
- 6 przez KRPA.

Efektom prac grup roboczych było sporządzenie **120** Niebieskich Kart C i **53** Niebieskich Kart D. Poradnictwem psychologicznym, prawnym, socjalnym, zawodowym, i rodzinnym objęto **146 rodzin**.

Pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych objętych było **146** rodzin. W stosunku do osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie skierowano **17** zawiadomień do Prokuratury Rejonowej, **21** osób skierowano na kurs korekcyjno - edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie organizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, spośród których **7** otrzymało zaświadczenia o ukończeniu zajęć.

Do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgłoszono wnioski w sprawie **34** osób oraz **13** informacji o wznowienie działań w zakresie motywacji, zobowiązań do leczenia odwykowego.

W przypadku wystąpienia podejrzenia zaniedbań opiekuńczo - wychowawczych w rodzinach do Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego skierowano **18** wniosków.

Reasumując praca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych stanowi element gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Współpracująca ze sobą w sposób skoordynowany grupa specjalistów, skutecznie reaguje na informacje o występowaniu przemocy w rodzinie.

IV. Wspieranie rodziny jako główne zadanie gminy

1. Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny

Zgodnie z art.176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- opracowywanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych przez:

- zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
- organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
- prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.
- finansowanie:
  - podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - kosztów związanych z udzielaniem pomocy o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego;
- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Oprócz ww. zadań własnych gmina realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej wynikające z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny, zgodnie z wytycznymi przekazywanymi przez wojewodę (art. 177 ustawy).

2. Asystent rodziny

Do zadań asystenta rodziny należy wspieranie rodziny biologicznej mającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz mającej inne problemy powodujące trudną sytuację życiową.

W ocenie pracowników socjalnych znaczna część rodzin zgłaszana jest do współpracy z asystentem z uwagi na:

- niewłaściwe relacje w rodzinie,
- niewystarczające kompetencje opiekuńczo-wychowawcze rodziców (niezaradność),
- nieumiejętność rozwiązywania konfliktów,
- brak prawidłowych wzorców do naśladowania,
- nieumiejętne zagospodarowanie czasu wolnego całej rodziny, niska motywacja rodzin do zmiany swojej sytuacji życiowej,

- negatywne doświadczenia życiowe podopiecznych, w tym pobyt rodziców w pieczy zastępczej w okresie dzieciństwa.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowej Soli zarządzeniem dyrektora, powołany został Zespół do Spraw Asysty Rodzinnej. W skład Zespołu wchodzi psycholog i asystenci rodzin. Od roku 2015 MOPS zatrudnia **4 asystentów rodziny**.

Tabela 5. Zestawienie dot. rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2017 - 2019

Lp.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Liczba rodzin korzystających z usług asystenta	59	72	55
2.	Liczba dzieci w rodzinach objętych asystenturą	99	133	124
3.	Liczba rodzin z którymi asystent rozpoczął współpracę	17	13	21
4.	Liczba rodzin z którymi asystent zakończył współpracę	16	19	18
5.	Liczba dzieci odebranych z rodzin biologicznych	3	17	27
6.	Liczba dzieci które powróciły do domu	0	2	0

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednia prace z dziećmi, działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny oraz organizację własnej pracy. Mówiąc o funkcji asystenta rodziny można wyodrębnić - funkcję wsparcia psychiczno-emocjonalnego, opiekuńczą, doradczą, diagnostyczno-monitorującą, motywująco-aktywizującą oraz koordynacji działań skierowanych na rodzinę. Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jeden asystent może współpracować z 15 rodzinami. Asystent rodziny współpracuje z rodziną wymagającą wsparcia w zakresie kształtowania i rozwijania funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Pomoc ta uwzględnia zarówno potrzeby rodzin jak i gotowość do realnego współdziałania. Indywidualna pomoc służy przede wszystkim rozwiązywaniu konkretnych problemów z jakimi boryka się osoba wspierana; wzbudzaniu w niej wiary w swoje możliwości oraz motywowanie do podejmowania działań do tej pory uznawanych przez nią za niemożliwe. Zadaniem asystenta jest przede wszystkim wskazanie

rodzinom i jej członkom możliwości podejmowania sprawczych działań, zwiększenie poczucia wpływu na swoje życie oraz podwyższenie samooceny.

Praca asystentów rodziny ukierunkowana jest na udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz wychowawczych. Do zadań asystenta należy m.in. wspieranie aktywności społecznej rodzin, motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej. Działania asystentów rodziny zmierzają do osiągnięcia przez rodzinę pełnej samodzielności oraz niezależności życiowej. Podejmowane działania są ukierunkowane na wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę biologiczną. W przypadku, kiedy dziecko umieszczone zostaje w pieczy zastępczej, mając na uwadze jego więzi emocjonalne z rodziną i środowiskiem, motywuje się rodziców do zmiany oraz tworzenia warunków do prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej, dających szansę na jego powrót do domu. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Asystent zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną, w tym dokonywania okresowej oceny sytuacji rodziny oraz monitorowania funkcjonowania rodziny także po zakończeniu z nią pracy.

Trudnym i niepokojącym zjawiskiem jest fakt, że mimo znacznego zaangażowania wielu pracowników różnych instytucji, nie daje się uniknąć umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. Praca asystentów rodziny, pracowników socjalnych, kuratorów w dużej mierze ukierunkowana jest na zatrzymanie tego zjawiska. Niniejszy Program opiera się na ścisłej współpracy i współdziałaniu służb z osobami i rodzinami, dla których niniejszy Program został stworzony. Czasem jednak brak współdziałania osób i rodzin (Program bowiem dotyczy pracy z ludźmi, których działania trudno przewidzieć) niweczy wielomiesięczną pracę wielu osób nad poprawą funkcjonowania rodziny.

Oceniając funkcjonowanie rodzin, które stykają się z pomocą społeczną należy zauważyć, że istniejące w rodzinach dysfunkcje i problemy nie są jedynie spowodowane nieprawidłową sytuacją finansową rodzin.

3. Efekty pracy asystentów

Praca asystenta rodziny jest wielopłaszczyznowa i opiera się na współdziałaniu z instytucjami, które działają na rzecz dziecka i rodziny. Taką instytucją jest m.in. Poradnia Psychologiczno –Pedagogiczna w Nowej Soli, do której asystenci rodziny kierowali dzieci przejawiające szczególne problemy wychowawcze, a także trudności w nauce. Do Poradni kierowano również rodziców objętych wsparciem, celem poszerzenia ich kompetencji rodzicielskich. Ponadto, dzięki zatrudnieniu przez MOPS psychologa (w wymiarze 0.5 etatu), asystenci mają możliwość bieżących konsultacji w zakresie specjalistycznego wsparcia, co usprawnia ich pracę z rodziną. Asystenci rodziny w swej codziennej pracy wielokrotnie nawiązywali kontakt ze Stowarzyszeniem „Relacja” w Nowej Soli, Specjalistycznym Ośrodkiem Higieny i Terapii Psychiczej „SPEC – MED” w Nowej Soli oraz Centrum Zdrowia Psychicznego i Pomocy Rodzinie Fundacja „Na Nowo” celem umożliwienia klientom uczestniczenia w terapii rodzinnej i indywidualnej. Wspierając osoby uzależnione od alkoholu asystenci rodziny kierowali je do Stowarzyszenia „MONAR”, Nowosolskiego Stowarzyszenia „Klub Abstynentów – Odrodzenie” czy GKRPA.

W rodzinach objętych wsparciem asystentów poprawiły się relacje pomiędzy członkami rodziny, dzieci zaczęły osiągać lepsze wyniki w nauce, a ich frekwencja w szkole wzrosła, klienci Ośrodka systematycznie uczęszczali na terapię odwykową, dzięki czemu pomimo uzależnienia utrzymują abstynencję, funkcjonowanie rodzin w środowisku poprawiło się: rodzice spędzają więcej czasu z dziećmi, wychodząc na spacerzy czy wspólnie się bawiąc, Podopieczni dodatkowo wzmacniali swoje umiejętności rodzicielskie poprzez udział w terapiach psychologicznych, czy „Szkole dla Rodziców”, na które kierowani byli przez asystentów, zaczęli dbać o własne zdrowie, m.in. poprzez diagnozowanie stanu zdrowia u lekarzy specjalistów, realizując ustalony z asystentem plan pracy.

W latach 2017 - 2019 asystenci rodziny w ramach swojej pracy podejmowali szereg inicjatyw mających na celu poprawę standardów życia rodzin oraz wyrobienie w tych rodzinach pozytywnych wzorców.

W ramach tych prac w roku 2017:

- zorganizowano zabawę karnawałową dla dzieci we współpracy z Agencją Artystyczną „Drabinkowo”,
- przeprowadzono akcję pn. „Czysty Aniołek”, dotyczącą zbiórki środków czystości w zakładach pracy na terenie miasta Nowej Soli oraz przekazanie tych środków rodzinom,

- wytypowano rodziny znajdujące się w kryzysowej sytuacji do wsparcia w akcji „Szlachetna Paczka”,
- typowano rodziny do skorzystania z zajęć „Szkoła dla Rodziców” w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Nowej Soli w celu podniesienia kompetencji wychowawczych,
- weryfikowano uczestnictwo w zajęciach podnoszących kwalifikacje rodzicielskie w Stowarzyszeniu „Relacja”,
- udzielono pomocy PCPR w Nowej Soli w kierowaniu dzieci na kolonię letnią,
- współpracowano z „Tygodnikiem Krąg”, organizując wspólnie Akcję Mikołajkową,
- kierowano dzieci z trudnościami w nauce do świetlicy PCK.

W roku 2018 asystenci rodziny:

- zorganizowali we współpracy z MOSiR i Urzędem Miasta Nowej Soli - zabawę dla dzieci pod nazwą „Pożegnanie Lata”,
- po raz kolejny przeprowadzili akcję pn. „Czysty Aniołek”, dotyczącą zbiórki środków czystości w instytucjach na terenie miasta Nowej Soli oraz przekazanie tych środków rodzinom,
- typowali rodziny znajdujące się w kryzysowej sytuacji do wsparcia przez Stowarzyszenie „Nowosolska Paczka”,
- współpracowali z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Nowej Soli i Stowarzyszeniem „Relacja” tj. typowano rodziny do skorzystania z zajęć „Szkoła dla Rodziców” celem podniesienia kompetencji wychowawczych,
- weryfikowali uczestnictwo w terapii uzależnień oraz terapii dla par w Stowarzyszeniu „Relacja”,
- udzielili pomocy PCPR w Nowej Soli w kierowaniu dzieci na kolonię letnią,
- kierowali dzieci z trudnościami w nauce do świetlicy PCK oraz zorganizowali przy wsparciu PCK wyprawki szkolne dla dzieci.

W roku 2019 asystenci skupili się między innymi na:

- promowaniu zdrowego odżywiania i zapobiegania występowania otyłości wśród dzieci – organizując przy wsparciu MOSiR i Urzędu Miasta Nowej Soli festyn rodzinny pn. „Piracka Przygoda”
- rozpoczęciu nowej inicjatywy na rzecz dzieci, u których występują trudności w nauce (pozyskano wolontariuszy ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych, którzy zgodzili się pomagać bezpłatnie potrzebującym dzieciom poprzez dawanie im korepetycji; korepetycje

odbywają się dwa razy w tygodniu w siedzibie Klubu Abstynenta „Ogniwo”; asystenci regularnie nadzorują zajęcia).

- współpracy z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Nowej Soli i Stowarzyszeniem „Relacja” tj. typowano rodziny do skorzystania z zajęć „Szkoła dla Rodziców” celem podniesienia kompetencji wychowawczych,
- weryfikowaniu uczestnictwo w terapii uzależnień oraz terapii dla par w Stowarzyszeniu „Relacja”,
- typowaniu rodzin znajdujących się w kryzysowej sytuacji do wsparcia przez Stowarzyszenie „Nowosolska Paczka”,
- kierowaniu dzieci z problemami emocjonalnymi na zajęcia psychoedukacyjne organizowane przez Urząd Miasta Nowa Sól pn. „Jeżyk”
- udzieleniu pomocy PCPR w Nowej Soli w skierowaniu dzieci na kolonię letnią,
- kierowaniu dzieci z trudnościami w nauce do świetlicy PCK oraz przekazywaniu przy wsparciu PCK żywności dla podopiecznych
- rozszerzeniu współpracy z różnymi organizacjami pozarządowymi uczestnicząc w Nowosolskim Forum Organizacji Pozarządowych „Pomaganie jest na fali”
- wytypowaniu rodziny do skorzystania z akcji mikołajkowej zorganizowanej przez lokalną firmę – dot. przekazania mebli, odzieży

Sytuacja rodzin objętych pracą pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny, w których występują problemy wychowawcze jest systematycznie monitorowana i nadzorowana. Działania podejmowane w tych rodzinach są w szczególności ukierunkowane na zminimalizowanie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej.

Praca z zainteresowanymi skupiała się przede wszystkim na motywowaniu w/w do utrzymywania kontaktu z dzieckiem, poprawie warunków mieszkaniowych i socjalno-bytowych oraz utrzymywaniu abstynencji związanej z występującym uzależnieniem. Efektem tych prac była stopniowa poprawa sytuacji rodziny oraz otrzymanie zgody sądu na urlopowanie dzieci do domu rodzinnego. Dalsza współpraca z rodziną wykaże czy wypracowane zmiany w funkcjonowaniu rodziny umożliwią dzieciom powrót do domu. Wzmoczona praca pracowników instytucji oraz duże zaangażowanie ze strony rodzica przyczyniło się do powrotu dzieci do rodziny biologicznej.

Praca socjalna oraz wsparcie pracowników socjalnych i asystentów rodziny prowadzona jest również w rodzinach, z których dzieci zostały już umieszczone w pieczy zastępczej w celu powrotu tych dzieci do rodzin biologicznych.

Efektem pracy Zespołu ds. asysty rodzinnej oraz skoordynowanych działań instytucji działających na rzecz rodziny, jest mniejsza ilość odebranych dzieci z rodzin biologicznych i mieszczonej w pieczy zastępczej. Należy zaznaczyć, że praca prowadzona w rodzinach, gdzie występują złożone problemy - czasami nagromadzone latami, jest bardzo trudna i wymaga zastosowania wielu narzędzi i każdy powrót dziecka do rodziny biologicznej uznać należy jako sukces całego zespołu specjalistów pracujących z rodziną. Wskazane jest podejmowanie działań przede wszystkim profilaktycznych i wspomagających w rodzinach, które wykazują chęć współpracy z pracownikiem socjalnym i asystentem rodziny w celu utrzymania dzieci w rodzinie lub ewentualnego powrotu dzieci do rodziny. Konieczne jest zatem interdyscyplinarne współdziałanie wielu służb i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci.

Mimo wielu trudności, przypadków braku pozytywnych efektów pracy w rodzinach dysfunkcyjnych, wiele działań zakończyło się sukcesem. W rodzinach objętych wsparciem asystentów rodziny poprawiły się nowe, poprawne relacje pomiędzy członkami rodziny, dzieci zaczęły osiągać lepsze wyniki w nauce, a ich frekwencja w szkole wzrosła. Asystenci rodziny nadzorowali, by klienci systematycznie uczęszczali na terapię odwykową, dzięki czemu pomimo uzależnienia, utrzymują abstynencję. Poprawiło się funkcjonowanie rodzin w środowisku. Rodzice spędzają więcej czasu z dziećmi, wychodząc na spacerzy czy wspólnie spędzają czas. Dzięki wsparciu asystentów rodziny, klienci zaczęli dbać o własne zdrowie, m.in. poprzez diagnozowanie stanu zdrowia u lekarzy specjalistów. Klienci wzmocnili umiejętności rodzicielskie poprzez udział w terapiach psychologicznych, na które kierowani byli przez asystentów.

Do efektów pracy asystentów z rodzinami zaliczyć można również:

- podniesienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców,
- nabycie umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz racjonalnego dysponowania budżetem domowym przez rodziny objęte wsparciem asystenta,
- poprawę sytuacji materialno – bytowej rodzin,
- aktywizację zawodową osób pozostających poza rynkiem pracy,

- podjęcie leczenia psychiatrycznego,
- podniesienie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych,
- powrót dzieci do rodziny biologicznej,
- przywrócenie władzy rodzicielskiej.

4. Rodzina wspierająca

Inna forma pomocy rodzinie wprowadzona omawianą ustawą są rodziny wspierające, których zadaniem jest pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego czy kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych, przy współpracy z asystentem rodziny. Rodzina wspierająca ma aktywnie pomagać w przezwyciężeniu kryzysu w rodzinie wspieranej, a nie ją wyręczać. Formy takiej pomocy mogą być bardzo różnorodne, uzależnione są od uzgodnień między zainteresowanymi rodzinami i zależą od ich inicjatywy oraz pomysłowości. Współpraca między rodzinami daje możliwość dzielenia się doświadczeniem i ukazywania praktycznych metod rozwiązywania problemów. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone rodzinom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Rodzinę wspierającą może ustanowić wójt, burmistrz, prezydent właściwy ze względu na miejsce rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Z rodziną wspierającą władz gminy zawiera umowę, która określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzieleniem pomocy.

Rodziny z terenu Nowej Soli nie zgłaszają potrzeby wsparcia w formie rodzin wspierających, w związku z tym nie prowadzono działalności w tym zakresie.

5. Grupy wsparcia i grupy samopomocowe

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jako kolejne z zalecanych form wspierania rodziny wymienia “grupy wsparcia” lub “grupy samopomocowe”.

“**Grupy wsparcia**” są formą pomocy psychologicznej. Zwykle w grupach wsparcia uczestniczą osoby, których łączą podobne problemy i trudności. Grupy takie mogą mieć charakter zarówno formalny (organizowane przez specjalistyczne instytucje i prowadzone przez jedną lub dwie profesjonalnie przygotowane osoby), jak i samopomocowy (gdy tworzone są przez samych ich członków). Grupy wsparcia mogą mieć charakter otwarty (gdy w każdym momencie mogą dołączyć do nich nowi członkowie) lub zamknięty (gdy nowi

członkowie nie mogą dołączać do spotkań po ich rozpoczęciu). Udział w grupie wsparcia polega na dzieleniu się własnymi doświadczeniami z innymi jej członkami, słuchaniu, nawiązywaniu kontaktów, dzieleniu się pożytecznymi informacjami, udzielaniu sobie wzajemnie wsparcia emocjonalnego. Aktywne uczestnictwo w grupie wsparcia pomaga w pracy nad sobą, w osobistym rozwoju, a także radzeniu sobie z codziennymi trudnościami.

“Grupy samopomocowe” są dobrowolnym zgromadzeniem osób, których aktywne działanie skierowane będzie na wspólne pokonywanie trudności np: problemów natury psychicznej lub socjalnej, dotyczących ich samych lub członków rodziny. Inicjatywy samopomocowe są podejmowane dla ich uczestników i kierowane przez nich. Grupa samopomocowa to proces dzielenia się podobnymi doświadczeniami, sytuacjami czy problemami. Polega na współuczestnictwie poprzez uzyskiwanie pomocy, świadczenie pomocy oraz uczenie się, jak pomagać sobie i innym oraz jak dzielić się wiedzą i doświadczeniem. W naturze działań samopomocowych leży pewna ciągłość oraz ich dobrowolny charakter, są one otwarte na nowych członków. Ich głównym celem jest dostarczenie wsparcia emocjonalnego i praktycznej pomocy oraz wymiana informacji. Podopieczni MOPS nie wyrazili chęci utworzenia i współprowadzenia w/w form.

Od kilku lat w nowosolskim MOPS zatrudniony jest psycholog, który obejmuje wsparciem osoby i rodziny, które współpracują z asystentami rodzin, aby miały one możliwość udziału w grupach wsparcia dla osób doświadczających przemocy oraz w grupach wsparcia opiekuńczo-wychowawczej “Szkoła dla Rodzica”. Psycholog Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Soli udzielił w roku 2017 – 169, w roku 2018 – 149, w roku 2019 -200 porad indywidualnych w ramach prowadzonej przez pracowników socjalnych pracy socjalnej. Od drugiego kwartału 2018 roku pomoc psychologiczna była również udzielana w miarę potrzeby w miejscu zamieszkania klientów MOPS.

System wsparcia rodziny na poziomie gminy zakłada ponadto następujące formy pracy z rodziną:

- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego,
- terapii i mediacji,
- usług dla rodziny z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych,
- pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.

Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

6. Placówki wsparcia dziennego

Placówki prowadzone w formie opiekuńczej mają na celu wsparcie rodziców w zapewnieniu opieki nad dziećmi oraz mogą służyć wsparciu działań edukacyjnych. Taka forma opieki zapewniona jest w mieście Nowa Sól poprzez działające świetlice:

- Świetlica Polskiego Czerwonego Krzyża, ul. Parafialna 4,
- Świetlica "Smerfiki", ul. Kamienna 39,
- Świetlica Stowarzyszenia Romów, ul. Karola Miarki 2A,
- Świetlica Nowosolskiej Spółdzielni Mieszkaniowej, ul. 1 Maja,
- Ośrodek Szkolenia i Wychowania (dawne ŚHP), ul. Staszica 1A.

Pięć powyższych placówek wsparcia dziennego, zapewni opiekę dzieciom i młodzieży podczas czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizację zabaw i zajęć sportowych oraz pomoc w nauce. Zajęcia pozalekcyjne finansowane są z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

7. „Za życiem”

Z dniem 1 stycznia 2017 roku weszła w życie ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Nałożyła ona na asystentów nowe obowiązki, m.in. w art. 8 mówiącym o uprawnieniach rodziny do otrzymania wsparcia, który to określa, że asystent rodziny koordynuje poradnictwo dla rodzin, których dotyczy ustawa. Koordynacja polega na:

- 1) opracowywaniu wspólnie z osobami i rodzinami, o których mówi ustawa, katalogu możliwego do uzyskania wsparcia;
- 2) występowaniu przez asystenta rodziny w imieniu ww. osób, na ich żądanie, na podstawie pisemnego upoważnienia, do podmiotów realizujących świadczenia opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w celu umożliwienia im skorzystania ze wsparcia. Podmioty odpowiedzialne za realizację ww. wsparcia obowiązane są do współpracy z asystentem rodziny w zakresie przekazywania informacji o możliwym bądź udzielonym wsparciu. Koordynacja wsparcia podejmowana jest przez asystenta rodziny na wniosek osób, o których mowa, złożony do właściwego ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy kierownika ośrodka pomocy społecznej.

W 2017 roku do MOOPS zgłosiły się 2 osoby, w 2018 roku 1 osoba i w 2019 roku również 1 osoba, które z uwagi na prawdopodobieństwo urodzenia się dziecka niepełnosprawnego,

mogły skorzystać z uprawnień, jakie daje ww. ustawa. Osoby te skorzystały z jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000 zł, odmawiając wsparcia ze strony asystenta rodziny.

V. Cele Programu Wspierania Rodziny na lata 2020 - 2022

Cel główny: Zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych na terenie Gminy Nowa Sól - Miasto do 2022 roku.

CEL SZCZEGÓŁOWY 1				
Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzmocnienie zasobów tkwiących w rodzinach				
Lp.	Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźnik
1.	Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo wychowawczymi polegająca m.in. na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo – wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	2020 - 2022	Liczba rodzin objętych pomocą
2.	Rozbudowa sieci poradnictwa rodzinnego oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów szeroko pojętych uzależnień	Urząd Miejski, MOPS, szkoły	2020 - 2022	Liczba osób objęta poradnictwem
3.	Zapewnienie rodzinie z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych pomocy asystenta rodziny, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	MOPS, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2020- 2022	Liczba rodzin objęta pomocą asystenta rodziny

4.	Działania korekcyjno – edukacyjne mające na celu ograniczenie przemocy w rodzinie skierowane do potencjalnych sprawców przemocy w rodzinie	PCPR	2020 - 2022	Liczba osób objętych działaniami
5.	Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwój placówek wsparcia dziennego oraz sport, rekreację i kulturę	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, kluby sportowe, UM, szkoły, Biblioteka Publiczna, organizacje pozarządowe,	2020 - 2022	Liczba placówek wsparcia dziennego
6.	Organizacja warsztatów/szkoleń dla rodziców i opiekunów w zakresie zwiększania świadomości rodzicielskiej i problemów uzależnień.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2020 - 2022	Liczba warsztatów-szkoleń/liczba uczestników
7.	Współpraca ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych	MOPS, szkoły, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2020 - 2022	Liczba kontaktów
8.	Organizowanie szkoleń z zakresu profilaktyki zdrowotnej kobiet, antykoncepcji oraz opieki nad noworodkiem	NZOZ ARS MEDICA BIS,	2020-2022	Liczba szkoleń
9.	Realizacja programów, projektów socjalnych mających na celu podnoszenia kompetencji opiekuńczo - wychowawczej	MOPS, PCPR	2020 - 2022	Liczba osób uczestniczących
10.	Wspieranie rodziców w wychowaniu i edukacji dzieci	„Szkoła dla rodziców”, PPP, szkoły	2020 - 2022	Liczba rodziców uczestniczących w zajęciach
11.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny dysfunkcyjnej po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny	MOPS	2020-2022	Liczba rodzin objętych monitoringiem
12.	Rozwijanie interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów rodzin	Zespół Interdyscyplinarny przy MOPS	2020-2022	Liczba spotkań zespołu, liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty
13.	Udział w Zespołach ds. Okresowej Oceny Sytuacji dziecka. Spotkania Ewaluacyjne	MOPS, Kuratorzy Sądowi, szkoły	2020-2022	Liczba spotkań ewaluacyjnych
14.	Organizacja i realizacja programów profilaktycznych (profilaktyki selektywnej i	ZI, GKRPA, UM	2020-2022	Liczba programów/

	wskazującej) wśród dzieci z rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie - m.in. zajęcia psychoedukacyjne JEŻYK			Liczba dzieci uczestniczących
15.	Organizacja i realizacja programów profilaktycznych (profilaktyki uniwersalnej) wśród przedszkolaków i uczniów szkół	UM, szkoły	2020-2022	Liczba programów/ Liczba dzieci uczestniczących
16.	Realizacja zajęć pozalekcyjnych w szkołach podst. dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych	Szkoły	2020-2022	Liczba prowadzonych zajęć/ Liczba dzieci uczestniczących
17.	Realizacja zajęć opiekuńczo-wychowawczych w szkołach podstawowych	UM, szkoły	2020-2022	Liczba prowadzonych zajęć/ Liczba dzieci uczestniczących
18.	Realizacja zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin alkoholowych i niewydolnych wychowawczo	GKRPA, UM	2020-2022	Liczba prowadzonych zajęć/ Liczba dzieci uczestniczących
19.	Organizacja zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży podczas ferii zimowych i letnich	UM, Sale Zabaw, Biblioteka, Muzeum Miejskie, NDK, MOSIR, szkoły	2020-2022	Liczba prowadzonych zajęć/ Liczba dzieci uczestniczących
20.	Wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego na terenie miasta	UM	2020-2022	Liczba placówek/Liczba miejsc w placówce/Liczba dzieci uczestniczących

CEL SZCZEGÓŁOWY 2				
Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny				
Lp.	Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźnik
1.	Diagnozowanie i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin	MOPS	2020 - 2022	Liczba rodzin objętych monitoringiem
2.	Zapewnienie pomocy materialnej rodzinom wymagającym wsparcia	MOPS	2020 - 2022	Liczba rodzin objętych wsparciem

3.	Dożywianie dzieci	MOPS, organizacje pozarządowe	2020- 2022	Liczba dzieci objętych dożywianiem
4.	Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki	MOPS, UM, szkoły	2020 - 2022	Liczba dzieci, które skorzystały z tej formy pomocy
5.	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków szkolnych	Urząd Miejski, MOPS	2020 - 2022	Liczba dzieci, którym przyznano stypendium
6.	Stworzenie możliwości szybszego dostępu do lokali socjalnych niezbędnych dla rodzin zagrożonych umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej	UM, ZUM, MOPS	2020-2022	Liczba rodzin, które uzyskały lokal socjalny
7.	Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzynie, w tym bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy	ZI, MOPS	2020-2022	Liczba prowadzonych Niebieskich Kart, Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie schronienia w specjalistycznym ośrodku dla ofiar przemocy
8.	Zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	MOPS	2020-2022	Kwota przeznaczona na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej

CEL SZCZEGÓŁOWY 3				
Poszerzenie możliwości wsparcia rodzin w pełnieniu roli opiekuńczej				
Lp.	Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźnik
1.	Organizacja warsztatów dla rodziców w celu wsparcia ich w roli opiekuńczej tzw. Klub Rodzica	MOPS	2020 - 2022	Liczba warsztatów
2.	Pomoc specjalistyczna dla rodzin mających trudności w prawidłowym pełnieniu roli opiekuńczej	MOPS, UM, organizacje pozarządowe, PPP	2020 - 2022	Liczba podmiotów świadczących pomoc specjalistyczną

3.	Tworzenie miejsc spotkań dla rodziców	MOPS, UM, PCPR	2020- 2022	Liczba przedsięwzięć mających na celu tworzenie spotkań
4.	Tworzenie grup wsparcia dla rodziców przy zastosowaniu zasady pomocniczości	MOPS, UM, PCPR, PPP	2020 - 2022	Liczba działających grup wsparcia
5.	Pomoc rodzinom w sprawowaniu opieki nad dziećmi w formie pracy socjalnej, asystentury, placówki wsparcia dziennego oraz specjalistycznego poradnictwa	MOPS, UM, organizacje pozarządowe, PPP	2020 - 2022	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta
6.	Prowadzenie kampanii informacyjnych dla rodzin, na rzecz prawidłowego pełnienia roli opiekuńczej	MOPS, szkoły, PCPR	2020-2022	Liczba kampanii informacyjnych
7.	Monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny i pedagogów szkolnych	MOPS, szkoły	2020-2022	Liczba rodzin objętych pracą socjalną, Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny

VI. Realizacja Programu

1. Adresaci Programu

Adresatami Programu są dzieci oraz ich rodzice zamieszkujący na terenie miasta Nowa Sól, w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej a także rodziny, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska.

2. Zasoby instytucjonalne

Na terenie Gminy Nowa Sól - Miasto w budowę lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną zaangażowane są instytucje o zasięgu gminnym i powiatowym. Podmioty oferujące wsparcie i pomoc rodzinom z dziećmi na terenie Nowej Soli to w szczególności:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Soli,
- Urząd Miejski w Nowej Soli,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowej Soli,
- Sąd Rejonowy w Nowej Soli (w tym Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej) ,
- Komenda Powiatowa Policji w Nowej Soli,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli,
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Nowej Soli,
- Placówki oświatowo – wychowawcze (szkoły podstawowe, przedszkola, żłobki),
- Powiatowy Urząd Pracy w Nowej Soli,
- Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Nowej Soli,
- Punkt Konsultacyjno - Informacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Nowej Soli,
- placówki prowadzące działalność leczniczą
- Straż Miejska w Nowej Soli
- świetlice środowiskowe,
- Instytucje Kultury i Sportu (w tym kluby i organizacje sportowe),
- organizacje pozarządowe,
- kościoły i związki wyznaniowe.

3. Finansowanie Programu

Źródłem finansowania Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Sól - Miasto na lata 2020-2022, są:

- środki własne gminy - zaplanowane na każdy rok budżetowy,
- środki z budżetu państwa,
- środki z innych funduszy zewnętrznych.

Zadania zawarte w trzyletnim Programie Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Sól - Miasto, są bardzo szerokie i finansowane z różnych źródeł. Środki finansowe na realizację tych zadań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych. Plany finansowe mogą ulegać zmianom w trakcie trwania roku budżetowego.

4. Zakładane efekty realizacji Programu

Zakładanym efektem programu jest stworzenie spójnego systemu pomocy dziecku i rodzinie, dzięki ścisłej współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz dobra rodzin. System powinien opierać się na szybkim i skutecznym przepływie informacji pomiędzy instytucjami oraz na tworzeniu zespołów wspierających rodziny w kryzysie. Zintegrowane działania mają się przyczynić do minimalizowania negatywnych skutków sytuacji kryzysowych w rodzinach oraz przyczynić się do poprawy funkcjonowania rodzin, jednocześnie zapobiegając umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

5. Monitoring

Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Nowej Soli oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Soli będą odpowiedzialni za monitorowanie realizacji Programu. MOPS w Nowej Soli, corocznie do dnia 31 marca każdego roku przedkładać będzie Radzie Miejskiej w Nowej Soli roczne sprawozdanie z realizacji Programu Wspierania Rodziny w Gminie Nowa Sól - Miasto.

Monitoring Programu będzie odbywał się na bieżąco, równoległe z realizacją poszczególnych działań, przy współpracy wszystkich realizatorów. Uzyskane dane umożliwiają ocenę stopnia realizacji Programu oraz będą sygnalizować korekty istniejących działań oraz nowe kierunki działań, niezbędne do skutecznej pomocy rodzinom potrzebującym wsparcia.

Ponadto, sporządzane będą sprawozdania rzeczowo – finansowe z zakresu wspierania rodziny, które przekazane zostaną wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Program stanowi dokument otwarty, może podlegać ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych miasta.

PODSUMOWANIE

Ustawodawca zadanie wspierania rodziny i pieczy zastępczej podzielił na samorząd gminny, powiatowy i wojewódzki. Pierwszym i najważniejszym elementem systemu wspierania rodziny jest gmina. Działania gminy powinny być nakierowane na profilaktykę, tak aby mogła ona poradzić sobie z trudnościami z jakimi mogą borykać się rodziny. Prawidłowa diagnoza problemów rodziny oraz działania profilaktyczne wspierające dziecko w rodzinie są formą najbardziej optymalną i skuteczną. W przypadku umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną, należy dążyć do możliwie krótkiego okresu jego pobytu poza swoim naturalnym środowiskiem. Działania wspierające utrzymanie pełnej rodziny wskazane są zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych, gdyż służą obniżeniu kosztów gminy związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Istotne jest tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia dzieci i ich rodzin. Pomoc na rzecz rodzin, która oferowana jest w ramach niniejszego Programu będzie skierowana w pierwszej kolejności na wykorzystywanie zasobów własnych rodziny, a wsparcie instytucjonalne będzie zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała zmierzyć się z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać.

Ważnym elementem Programu niezbędnym do realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny jest stworzenie warunków do rozwoju kadr pracujących na rzecz rodzin wieloprotymowych i umożliwienie wprowadzenia nowych form pracy z rodzinami.

Dla osiągnięcia celów zawartych w niniejszym Programie, Ośrodek będzie pozyskiwać środki finansowe ze środków własnych Gminy, z dotacji krajowej oraz ze środków pomocowych Unii Europejskiej i innych istniejących źródeł finansowania.